

Michelle Vrolijk

Nieuwsbrief 1 – februari 2024

Foto: Sharko, de hond waarmee het begon...

Dag allemaal,

Voor deze nieuwsbrief heb ik Adrie Beyen gevraagd om een stukje te schrijven over leishmania en andere buitenlandse ziekten. Het is een toegankelijk geschreven tekst, leerzaam en niet zwaar op de hand. Ik ben dan ook erg blij met haar bijdrage! Adrie aan het woord:

Michelle heeft mij gevraagd om een artikel te schrijven over mijn inzet voor honden met leishmania...

HOE HET BEGON

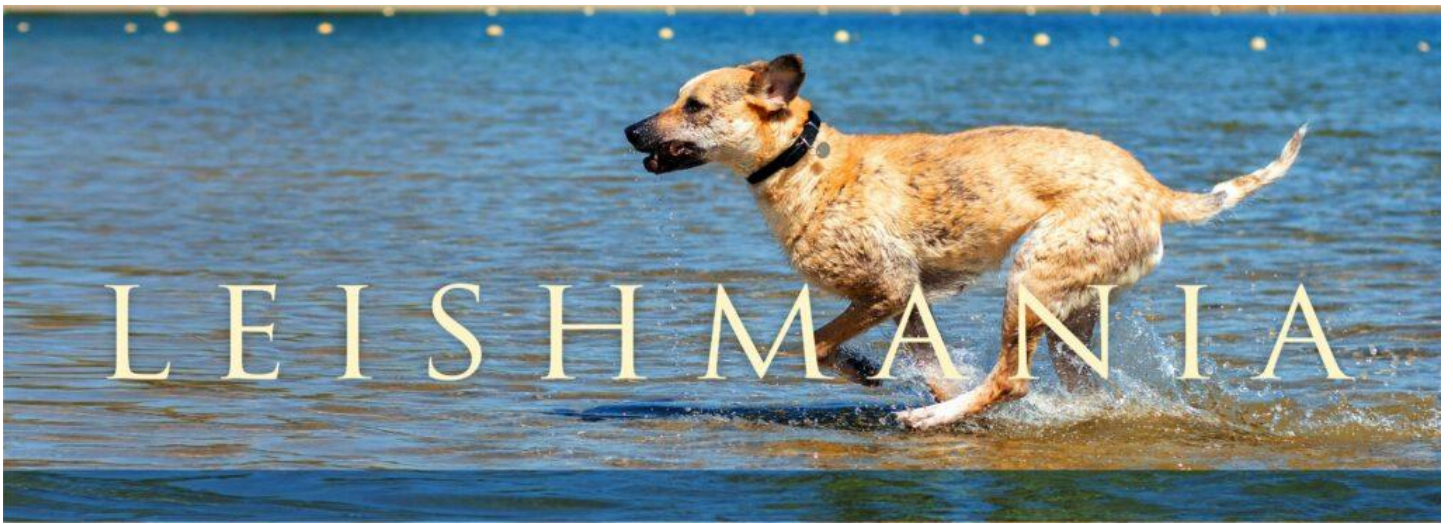
Het begon allemaal een jaar of twaalf geleden met de foto van een zielige hond op Facebook. Voor ik het wist zat ik tot over mijn oren in de rescue wereld. In de beginjaren hielp ik rescuers in verschillende landen (Europa, Noord- en Zuid-Amerika) en lag het accent veelal op verlamde honden en katten.

Inmiddels steun ik met mijn stichting Angel's Choice alleen nog maar rescuers in Noord-Macedonië en is sterilisatie een van de belangrijkste speerpunten.

SHARKO

Zo'n acht jaar geleden haalde een van mijn rescuers Sharko van straat. Hij zat onder de wonden en was er slecht aan toe. De diagnose 'leishmania' werd gesteld. Dit was mijn eerste kennismaking met leishmania, een parasitaire aandoening die toen nog maar zelden voorkwam in Noord-Macedonië, maar inmiddels ook daar orde van de dag is. Hij werd behandeld en na een tijd mocht hij eindelijk reizen van de dierenarts.

Echter, hij kwam met een bloedneus in Nederland aan. Oftewel, de leishmania was weer actief (of nog steeds actief, dat moet ik in het midden laten). Ik ging me verdiepen in leishmania en zo kwam ik terecht bij de Facebook-groepen 'Living with Leish' en 'Mijn hond heeft leishmania'.

SHARKO HERSTELT!

Zijn herstel verliep moeizaam en hij bleek ook nog een andere aandoening te hebben. Hiervoor bezochten we vier dierenartsen en ze hadden geen van allen enig idee wat er aan de hand was. Gelukkig kwam ik Esther Pieters, dierenarts gespecialiseerd in buitenlandse honden, op het spoor. Binnen enkele minuten werd duidelijk dat Sharko een sticker tumor had. Dit is een seksueel overdraagbare tumor, die gelukkig snel en goed te behandelen valt. De leishmania is nu al enkele jaren onder controle en Sharko leidt een heerlijk leven hier in Nederland.

FACEBOOKGROEP

Vijf jaar geleden werd ik medebeheerder van de Facebookgroep 'Mijn hond heeft leishmania'. In de groep geven we informatie en advies. Bijvoorbeeld welke bloed- en eventuele andere onderzoeken moeten worden gedaan om de diagnose te kunnen stellen, welke onderzoeken nodig zijn voor monitoring, welke medicatie wanneer in te zetten, wat te doen bij complicaties en wat er aan de hand kan zijn als de leishmania niet blijvend onder controle te krijgen valt. We leggen lab-uitslagen uit en geven ook praktische tips. Tevens begeleiden we (de twee beheerders) honden en hun baasje persoonlijk buiten de groep om, wanneer dat nodig is.

SYMPTOMEN

Leishmania kent een breed scala aan uiteenlopende symptomen. Sommige zijn duidelijk van buiten te zien, zoals haarverlies, wondjes en zweren die niet genezen, bloedneuzen, oogontstekingen, lange nagels, vermagering, mank lopen, chronische diarree. Andere spelen zich van binnen af en geven pas in een later stadium zichtbare symptomen, zoals bloedarmoede, nierproblemen, opgezwollen lymfeklieren en een vergrote milt. Ook verschillen de symptomen per hond. De ene hond krijgt bijvoorbeeld in eerste instantie alleen maar wondjes en een slechte vacht. Een ander gaat manken en weer een ander wordt lusteloos en vermagerd.

Hierdoor kan het soms lange tijd duren eer de diagnose wordt gesteld en wordt er tot die diagnose alleen maar aan symptoombestrijding gedaan met antibiotica, corticosteroïden, pijn- en ontstekingsremmers (NSAID's), vitamine K, supplementen en dieetvoer. De oorzaak van de symptomen wordt dan niet aangepakt en de parasiet kan zijn verwoestende werk blijven doen.

MOGELIJKE CO-INFECTIE

Naast die uiteenlopende symptomen is een andere complicerende factor voor de diagnose en behandeling, dat er sprake kan zijn van een co-infectie met een andere buitenlandse ziekte. Denk bijvoorbeeld aan ehrlichia, anaplasma, babesia en hepatozoön canis. De symptomen overlappen elkaar ook deels. Daarom is het belangrijk om meteen aan het begin een eventuele co-infectie uit te sluiten met 'reisprofiel 2' van IDEXX of een vergelijkbaar pakket titerbepalingen van een ander lab. Helaas wordt dit weinig gedaan, omdat er vaak vanaf het begin wordt ingezet op leishmania. Wordt de co-infectie niet behandeld, dan is het vrijwel onmogelijk de leishmania blijvend onder controle te krijgen.

EEN WELOVERWOGEN BEHANDELPLAN

We zien dit echt zo vaak in de Facebookgroep: mensen kloppen wanhopig aan, want na de zoveelste kuur Milteforan en/of Glucantime hebben hun hond nog steeds symptomen. Vaak blijkt dan uit het door ons geadviseerde bloedonderzoek dat er een of meer co-infecties spelen. De ergste score die ik tot nu toe heb gezien: positief op leishmania, ehrlichia, anaplasma, babesia en dirofilaria. Dat vraagt een weloverwogen behandelplan. Als je er op tijd bij bent en de juiste behandeling inzet, dan is zelfs een hond met deze monsterscore te redden.

Adrie en haar hond Belco uit Noord-Macedonië

DE JUISTE ONDERZOEKEN

Bloed- en andere onderzoeken spelen een belangrijke rol bij het tijdig opsporen van leishmania en andere buitenlandse ziekten. Daarbij is het essentieel dat de juiste onderzoeken worden gedaan. **Een goede start maak je, wanneer je zes maanden na aankomst van jouw hond 'reisprofiel 2' laat bepalen.**

Ook als de hond op alle genoemde ziekten negatief testte voor vertrek uit land van herkomst. Vaak zien we dat daar relatief onbetrouwbare snaptests worden gebruikt of alleen maar op leishmania en een enkele andere ziekte wordt getest. Bovendien heb je te maken met incubatietijden en kunnen door de stress van transport en alle veranderingen slapende ziekten actief worden.

De adviestermijn van zes maanden gaat uit van de incubatietijd van dirofilaria. De incubatietijd van leishmania wordt tegenwoordig gesteld op levenslang. Dus eens negatief getest, biedt geen garantie voor de toekomst.

Ook is het zo dat honden bepaalde voorheen mediterrane tekenziekten nu ook al in Nederland en omliggende landen kunnen oplopen. Bovendien strekt het verspreidingsgebied van de zandvlieg die de leishmania overbrengt van hond tot hond, zich ook steeds verder uit naar het noorden.

WWW.LEISHMANIA.NL EN HET TEAM

Helaas lijden en overlijden nog steeds veel honden onnodig aan leishmania en andere buitenlandse ziekten. De Nederlandstalige informatie die online te vinden is (ook op websites van dierenklinieken en stichtingen), is lang niet altijd correct en vaak fragmentarisch.

Daarom is afgelopen najaar de website www.leishmania.nl gelanceerd. Het team hierachter bestaat uit dierenarts Esther Pieters, beheerder Facebookgroep Diana Jansen, mede-oprichter S.A.A.N. Alex Voncken en ondergetekende. De website is bedoeld voor hondenbaasjes en dierenartsen.

Het protocol van leishvet.org vormt het uitgangspunt. De informatie is zo laagdrempelig mogelijk gehouden en de uitgebreide bronvermelding biedt wetenschappelijke verdieping.

Adrie Beyen

Bovenstaand verhaal betekent zeer zeker niet dat ik tegen honden uit het buitenland ben, want dat ligt een stuk genuanceerder. Daarnaast kwam mijn eigen hond Lex uit Griekenland. Ik heb Adrie gevraagd om een tekst te schrijven omdat het zo belangrijk is om een goed en ervaren netwerk om je heen te hebben in geval van vragen en problemen. Ik hoop dan ook dat deze informatie helpt.

Met lieve groet en tot de volgende nieuwsbrief,
Michelle